

8. ENERJİ SEMPOZYUMU'NA DÜNYA ÇAPINDA UZMANLAR KATILDI

Enerji her yönüyle tartışıldı

Banu SALMAN

EMO BASIN - TMMOB 8. Enerji Sempozyumu, uluslararası katılımlı olarak 17-18-19 Kasım tarihleri arasında İstanbul Kültür Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) sekreteryasını üstlendiği sempozyum, "Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye" ana temasıyla gerçekleştirildi. Enerji alanının önemli isimlerinin konuk edildiği sempozyum kapsamında; ABD'den AB'ye, Rusya'dan Çin'e, Ortadoğu'dan Kuzey Afrika'ya uzanan enerji alanındaki çıkar çatışmaları ortaya konulurken, küresel krizin enerji alanına yansımaları ele alındı.

Etkinliğin açılışında, Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı **Gazi İpek**, İstanbul Kültür Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. **Durmuş Düндar**, Dünya Mühendislik Örgütleri Federasyonu (WFEO) İkinci Başkanı **Marwan Abdelhamid**, EMO Yönetim Kurulu Başkanı **Cengiz Göltaş** ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Soğanacı** konuştu. Açılış konuşmalarında, enerji ve çevre uyumu ön planda tutularak, yenilenebilir enerji kaynaklarının önemi vurgulandı.

'IEA Enerjinin NATO'sudur'

Sempozyum çalışmalarını EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi **Kemal Ulusaler** tarafından TMMOB adına sunulan "Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye" açılış bildirisi ile başladı. Ulusaler, arz edilen dünya petrollerinin yüzde 63.5'ini ve dünya doğalgazının yüz-

Kemal Ulusaler

de 64.6'sını 6-7 ülkenin tükettiğine dikkat çekerek, şu saptamaları yaptı:

"Petrol ve gaz rezervlerinin yoğun olduğu bölgelerde bu kaynaklara ilk elden ulaşabilmek, bu fosil enerji kaynaklarının naklinde güvenliği sağlamak, rakiplerin bu kaynaklara ulaşmasını zorlaştırmak finans-kapital zorba için enerji politişin ana konularındır. Jeopolitik konum, boru hatları, finansal güç, teknolojik üstünlük vs. her zaman enerji politikalarında silah olarak kullanılır. Küresel enerji politikalarındaki bu saldırgan tutumun arkasında öncelikle enerji kaynaklarının sınırsız ve sorumsuz kullanımı yatmaktadır.

Enerji kaynaklarının çıkış noktalarında ilk elden hakimiyet girişimleri enerji politişin sadece bir ayağıdır. İkinci ayak enerji yollarının güvenliğidir. Bugün dünya petrolleri büyük oranda, (yüzde 60) deniz yoluyla taşınmaktadır. Doğalgazda ise bu taşımacılık, yüzde 75 ile boru hatları üzerinden yapılmaktadır. Sıvılaştırılmış doğalgazın deniz yoluyla taşınması petrole göre yedi kat daha maliyetlidir. Hal böyle olunca petrol denizyolları-özellikle boğazlar-önem kazanırken, gaz-

da boru hatlarının güzergahı ön plana çıkmaktadır.

Dünya petrollerinin büyük bölümü Ortadoğu'dan çıkarılmaktadır. Ve bu petrolerin büyük bir kısmı da Basra Körfezi çıkışıdır. 2020'li yıllarda tüm dünya petrol ihracatının üçte birinden fazlası Hürmüz Boğazı'ndan geçirilerek yapı-

lacaktır. Bu körfezin üzerindeki hakimiyet, çıkış yolunun güvenliğini sağlayacaktır. Bunun için de her halükarda İran'ın Basra Körfezi'ndeki baskısı yok edilmeliydi.

Kapitalizmin içine girdiği süregelen kriz dönemi uzadıkça, ikna yöntemleri de değişmektedir. Gelinen son nokta; 'Ya benimsin ya da kara toprağın' anlayışına denk düşmektedir. Artık kartlar açık oynanmaktadır. Libya ne iltir ne de son olacaktır. NATO geçmişte de enerji konusunda tetiğe dokunmaktan kaçınmamıştır. NATO, evet hedefe giderken bir basamaktır. Ancak başka basamaklar da vardır. Örneğin, IEA, OECD... IEA'ya Enerji NATO'su demesi üzerinde durulacak bir benzetmedir."

'Ucuz enerji dönemi bitti'

İlk gün düzenlenen özel oturumda, İktisatçı-Diplomat **Mehmet Ögütçü** "Dünya Enerji Görünümündeki Değişimler ve Türkiye" başlıklı sunumunu yaptı. Ögütçü, fosil yakıtlara görünür gelecekte bağımlılığın süreceğini belirtirken, ucuz enerji döneminin bittiğine dikkat çekti. Mehmet Ögütçü, enerji alanında BP, Shell gibi uluslararası kartellerin döneminin bittiğini, ulusal şirketlerin ön plana çıkmaya başladığını söyledi. Nükleer Rönesans'ın Fukuşima'dan sonra yavaşlamaya girdiğini belirten Ögütçü, "İran'da henüz pandoranın kutusu açılmadı" derken, Irak'ta Türkiye'nin çok fazla şansının olmadığını gördüğünü, buradaki Türk firmalarının bölük pörçük ve küçük varlıklar halinde kaldıklarını söyledi.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) Türkiye'de petrol bulma ısrarı yerine başka ülkeler gibi yurtdışında petrol ve gaz yatakları olan bölgelerde arama ve üretim faaliyetlerine girmesinin Türkiye'nin enerji güvenliği açısından daha önemli olduğu görüşünü savunan Ögütçü, doğalgazda yeni sahaların bulunmasıyla bir oyun değişimi yaşandığını da sözlerine ekledi. Türkiye'nin enerjisinin olmamasını "Aşıl topuğu" olarak nitelendiren Ögütçü, "Bu anlamda Türkiye'nin temiz enerji ekonomisine geçişi son derece önemli" diye konuştu.

TMMOB'un 8. Enerji Sempozyumu İstanbul Kültür Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Sempozyuma, Türkiye'den ve yurtdışından katılan uzmanlar, tüm boyutlarıyla enerjiyi tartıştı.

Fatih Birol, Fukuşima'dan sonra bir çok ülkede nükleerde sorular doğduğunu anımsatırken, kömürle ilgili de çevre ve iklim değişikliğinden ötürü soru işaretleri olduğunu, yenilenebilir enerji kaynaklarının da avantajlarına rağmen maliyet açısından dezavantajlarının var olduğunu anlatırken, doğalgazın dünya enerji piyasalarındaki payının hızlı bir şekilde büyümesini bekle-diklerini kaydetti.

'Gidişat iyi değil'

İkinci gün gerçekleştirilen özel oturumda IEA Baş Ekonomisti Dr. **Fatih Birol** "Dünya Enerji Görünümü" sunumunu yaptı. Birol, enerji alanında gidişatın iyi olmadığını belirterek, 3 önemli sorunu şöyle sıraladı:

"1- Enerji arz güvenliğinin giderek daha riskli hale gelecek olması. 2- İklim değişikliği trendlerinin giderek daha fazla alarm veren trende oturuyor olması. 3- Enerji tüketimi konusunda zengin ve fakir arasındaki uçurumunun giderek daha büyüyecek olması."

Dr. Fatih Birol

'1.3 milyar elektrik yoksulu'

BM Genel Sekreteri tarafından 2012 yılının enerji yoksulluğuna karşı bir yıl ilan edildiğini belirten Dr. Birol, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 20'sini oluşturan 1.3 milyar insanın elektrikliğini bulunmadığına işaret etti. Bugün Afrika Kıtası'nda 800 milyon insanın kullandığı elektriğin New York'un kullandığı elektriğe eşit olduğuna dikkat çeken Birol, "Bu insanların elektriğe kavuşması için gerekli olan para, her yıl bütün dünyadaki enerji yatırımlarına giden paranın sadece yüzde 3'ü" dedi. Fatih Birol, bazı ülkelerdeki hükümetlerin tutumları nedeniyle bu yatırımların gerçekleşmediğini ileri sürerek, o ülkelerin nasıl yönetildiği konusunda soru işaretleri oluşturduğunu söyledi. ■

'İklim alarm veriyor'

Dr. Birol, eğer dünya enerji politikalarında ciddi değişiklik olmazsa dünyanın 6 santigrad derece daha ısınacağını; bunun deniz seviyelerinin yükselmesi, yağmur oranının azalması, canlı yaşamında ciddi değişime yol açacağını anlattı. Birol, "2017 yılına kadar dünya çapında uluslararası bağlayıcı bir iklim değişikliği sözleşmesi bütün ülkeler tarafından imzalanmazsa 2 derecelik dünya hedefine güle güle demek zorunda kalacağız. Kapı 2 derece için sonsuza kadar kapanmış oluyor" diye konuştu.